UKRAINIAN LABOR NEWS

Printed and published tri-weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Pritchard Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba.

Subscription per year $4.00

Telephone: 51 465

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТИ

газета для робочого люду — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видає Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, заінкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня міститься в Українськім Робітничім Домі, на розі вулиць Прічард і МекГрегор, у Вінніпегу, Ман.

Передплата на рік $4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS.

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

КОНВЕНЦІЯ КАНАДІЙСЬКИХ ЗАЛІЗНОДОРОЖНИКІВ.

В днях від 16. до 18. квітня 1928 р. відбувалася у Вінніпегу конвенція шапових залізнодорожних робітників, організованих в 4-ій дивізії Американської Федерації Праці. Конвенція відбувалася в Лейбор Темпл при Джеймс вулиці.

Робітники залізнодорожних шапів, як відомо, зорганізовані не після індустріяльної системи, але після фаху (в крефтові юнії). Тому то на конвенцію прибуло не тільки 166 юніїних делегатів, що репрезентували ріжні крефти 4-ої дивізії — цілої Канади, але прибуло також 18 "гренд ладж офіцерс" із Злучених Держав, які в бюрократичній машині ріжних залізнодорожних брацтв керують всіма справами, побираючи більшу платню, як міністри капіталістичної країни. Прибули вони для того, щоб зберігти свої крефти й політику юнії в цілому від "шкідливих" лівих ухилів, від "небезпечних" протикапіталістичних ухилів, взагалі щоб допильнувати в першу чергу свого власного, а не робітничого "джабу".

МЕЙОР МЕКЛІН ОБІЦЮЄ "ДОПОМОГУ".

Конвенцію відкрив секретар вінніпеґського Трейд ен Лейбор Кавнсил, МекІнташ, а з привітною промовою виступив сіті мейор Меклін. Подякувавши, що юнія вибрала місцем своєї конвенції Вінніпег та висловивши бажання, щоб всі робітничі конвенції відбувалися у Вінніпегу, як географічному центрі Канади, мейор додав, що коли хтось з делегатів в наслідок "надмірного захоплення" вироблятиме вихилясті лінії вулицями міста Вінніпегу і попаде за це в руки сторожів порядку, то може числити на його, мейора, допомогу.

Після такого "щасливого" вступу, крісло голови заняв президент 4-ої дивізії Талон. Перш всього він призначив за списком всі комісії для розглянення й предложення конвенції резолюцій. На цему першу сесію замкнено.

КЛОПОТИ РЕАКЦІОНЕРІВ З РЕЗОЛЮЦІЙНОЮ КОМІСІЄЮ.

Другу сесію почато 17. квітня і першою справою було предложення резолюцій комісії, що мала до діла з підвищкою платні, з відновленням договорів з компаніями і инших справді пекучих справ, що найбільше дотикають робітництво. Комісія запропонувала, щоб конвенція відклала на бік всі дрібні маловажні справи і щоб в першу чергу взяла під обговорення пять найважніших справ, а саме: 1. відновлення договорів з компаніями; 2. підвишку платні робітникам; 3. два тижні відпочинку з повною платнею; 4. сорок-годинний тиждень праці; 5. виборення назад так званого договору ч. 6, в якому забезпечується робітникам, що працюють неділями, "тайм-енд-геф".

Екзекутива та "гренд ладж офіцерс" зробили на ці предложення великі очі, бо не сподівалися вони такого від комісії. Вивязалася широка дискусія. Реакційна машина завзято протестувала проти предложення комісії, а комісія й більшість делегатів стояли за предложенням, спираючись на домагання великої більшости крефтових юній, що наспіли на конвенцію у формі резолюцій.

РЕАКЦІЯ "ГОРОЮ".

Після довгої і палкої дискусії реакція повалила предложення комісії. Поборювала вона їх в той спосіб, що мовляв ми не можемо обмежуватися лише пятьома справами, приїхавши таку далечінь і маючи перед собою багато инших важних справ. Треба брати всі справи з поодинака й кожну обговорювати. Кожному свідомому делегатові було ясно, як це пізніше таки показалося, що справді цих пять предложених комісією справ були найважнішими, тоді як всі инші можна було вирішити в тягу половини сесії. Не забула реакція одночасно вказати й на те, що предложення комісії походять з лівого табору, тому треба бути з ними дуже обережними.

КОЖНА СПРАВА З ПООДИНОКА.

Реакція переперла. Ухвалено брати кожну справу з поодинока. Першою взято справу запровадження в залізнодорожних шапах 40-годинного тижня праці. Комісія, на основі домагань, що наспіли від всіх крефтових юній, за виїмком крефту машиністів, предложила резолюцію за встановленням в шапах 40-годинного тижня праці без знижки платні.

І знову сталося цікаве явище. Ще перед конвенцією делегати всіх крефтів мали свої кокуси, на яких ухвалили підтримувати 40-годинний тиждень праці. Це становище підтримувала й комісія. Але коли прийшло до обговорювання цього питання на самій конвенції, коли справа пішла під дискусію, коли взяли її на свої зуби "грен ладж офіцерс", актуальність питання почала зменшуватись, домагання слабшати й нарешті ухвалено: справу 40-годинного тижня праці залишити в руках екзекутиви, яка "повинна слідити за нагодою", щоб в "слушний час" предложити її панам-капіталістам.

Після цего инші нещасливі чотири питання тої-ж комісії завернено назад в комісію, як "незаконнороджені".

КОМІСІЯ ТРИМАЄТЬСЯ СВОГО.

Як показалося далі на конвенції, комісія, яку дуже часто завертали назад з її резолюціями, трималася свого. Вона в той чи инший спосіб предкладала ті самі резолюції знову.

Вернувши із своїх нарад, комісія першою предложила справу підвишки платні робітникам — знову таки на основі домагань крефтових юній. Комісія предложила домагатися таких умовин платні, які існують на Чесапік енд Огайо Рейлвей, тобто: $7.50 для механіків на день; $7.10 для карменів; $5.66 для помічників; $5.16 для тих, що чистять вагони. Реакційна машина знову пішла в рух й почала поборювати це предложення. Побачивши, що справу не так легко повалити, реакціонери з гренд ладжу почали казати, щоб з цею справою почекати, бо зараз в Шікаго засідає арбітраційна комісія, яка розглядає цей Чесапік енд Огайо Рейлвей договір. Треба почекати, що скаже ця комісія, а тоді знатимем що робити. Після двохгодинної дискусії резолюцію завернено назад в комісію.

Коли розпочалася слідуюча сесія, президент Талон повідомив, що отримано телеґраму з Шікаго, що арбітраційна комісія відклала справу договору Чесапік енд Огайо Рейлвей на цілий рік.

ДВОЛИКИЙ ЯНУС РЕАКЦІЙНОЇ МАШИНИ.

Для того, щоб ясніше було читачеві, чому таке дволичне становище заняла реакційна машина після повороту назад комісії, ми зазначимо, що в часі між сесіями екзекутива з "джентл'менами" з гренд ладжу мала засідання. Маючи в руках телеґраму, що договір Чесапік енд Огайо Рейлвей відкладено на рік, вона рішила згодитися з предложенням комісії, мовляв, все одно справа погребана на цілий рік, а там покажеться. Але комісія, вернувши на сесію, предложила зовсім иншу резолюцію, а саме домагатися платні з 1921—1922 року в Канаді. Це означало ще більшу підвишку, як отой "преславний" Чесапік енд Огайо договір. Екзекутива і гренд ладж джентл'мени скочили як опарені проти цего предложення й почали домагатися "підвишки" після договору Чесапік енд Огайо Рейлвей. Отже почали домагатися того, що на попередній сесії поборювали. Але тепер вони знали (на основі телеґрами), що домагання підвишки після договору Чесапік енд Огайо Рейлвей вже по суті ніякої підвишки собою не представляють.

Коли поступові елементи й комісія доказували, що тепер абсолютно нема ніякої потреби домагатися підвишки на основі того клятого огайського договору, бо його в Шікаго вбито, то секретар машиністів глумливо заявив, що є ще сімнацять доріг, якими можна найти вихід з положення. Навіть такий реакціонер, як організатор бойлмейкерів МекКочен, сказав, що замісць домагатися мертвеччини, з якої нічого не вийде, краще вже домагатися два центи підвишки на годину, то можна буде здобути. Однак реакція таки переперла і ухвалено так, як цего хотіла реакційна машина.

Що буде далі — напишемо в слідуючому числі "У.Р.В."

НАСИЛЬСТВО РУМУНІЇ НАД БЕСАРАБІЄЮ.

Маніфестація "взаїмної любови" при шампанськім. — Жандарми зганяють людей на "святкування". — Насильна маніфестація Бесарабців з жандармськими гарапниками. — Ні напитками, ні патріотичними танками не заглушить Румунія татар-бунарських розстрілів.

З кінцем квітня ц. р. в цілій Бесарабії відбулося святкування 10-літної річниці "злуки" Бесарабії з Румунією. В столиці Бесарабії, Кишиневі, зійшлося багато "високодостойних" державних і адміністративних мужів, щоб прикрасити собою ріжні церемонії ювілею. Гарячі "любовні" промови лунали по церквах і палатах. Пухкі аристократичні руки закладали угольні камені під будову величавих "храмів божих", палат і т. ин. для увіковічнення памяти десятилітньої річниці. Великі бенкетні столи угиналися під тягарем добірних страв і вин. Орхестри додавали більшого апетиту до їди, а скроплені шампанеським язики кричали пристрастно, любовно: "Хай жиє матерня любов Румунії до Бесарабії! Хай жиє любов Бесарабії до Румунії! Хай жиє і росте наш король!"

Під впливом хрустальних вин витворювалися у дипльоматичних головах фантастичні рожеві майбутні образці для здійснення: духовним лицям "храми божі", світським — палати і дохідні посади, послам, що 1918 р. голосували за злукою, здавалося, що вже бачать тяжкий золотий колос на подарованих їм ланах за їхні надмірні патріотичні заслуги.

Лиш товпа людей, що була нарочито зігнана придивлятися церемоніям, розійшлася домів із сумнівними і журними питаннями: Гей! Відкіль візьмуться гроші на всі ті величаві будівлі, церкви й палати? З чієї кишені? Відкіль і завіщо дісталися тим послам такі широкі ниви? А примара нових збільшених податків і здирств отверто відповідає: Те все заплатять мозолисті селянські й робітничі руки! Постійна "матірня" опікунча любов Румунії дбає дуже про це! Вона ще й досі держить в Бесарабії і в Буковині стан облоги, щоб забезпечити жителям "спокій і добробут". Змобілізовано тисячі жандармерії, війська, тайної поліції, і ангели хранителі цих окупованих країн дбають невсипущо про запоруку "спокою і добробуту". Десятиліття річниця "злуки" Бесарабії з Румунією пройшла у виявленню надзвичайної обопільної "любови".

Пригадується мені ще одна така маніфестація "любови" Бесарабії тому два роки назад. В Женеві піднято тоді протест проти насильного прилучення Бесарабії до Румунії і тих насильств, які діються в Бесарабії під протекторатом Румунії. В короткім часі після того влаштувала Бесарабія демонстрацію своєї "ревної любови" до Румунії. Часописи вже заздалегідь розписували про любовний жест Бесарабії: про приїзд 4,000 бесарабських репрезентантів до столиці Молдави — Яс. В день приїзду, в Ясах всьо мало на язиці велику сензаційну балачку про своїх братів Бесарабців. В третій годині по обіді цікавий нарід метушився по тих вулицях, де мали висісти Бесарабці. В четвертій годині приїхав спеціяльний поїзд з Кишинева з 4-тисячною масою "бесарабської любови". Орхестра засигналізувала зближаючийся поїзд. Шкільна молодь творила по боках хідніку кордон. Поліція з нерозлучними гарапниками кричала аж в ухах тріщало в тих молодих братів, що хотіли зблизька бачити своїх свояків.

Військова музика супроводила похід. За музикою посувалися авта із поважнішими гостями і авторітетами міста. За автами тягнувся довгий ланцюг брик із дрібнішими особами гостей. Довгокосі попи і громадські авторітетники і т. п. За цим сунулася піхотна, "репрезентація бесарабської любови". Якось неможе було бачити ентузіязму на струджених і обгорілих лицях. Машинально несли їх ноги туди, куди їх тягнули перші. Розтягнені на дручках трикольорні плякати вказували адреси громад. Чимчикували дядьки, жінки й парубчаки. Всьо то потягнулося аж до Метрополії (церкви), де їх приподобні лиця поблагословили за їхній вельми патріотичний жест. Відтілля помандрувало всьо аж недалеко цвинтаря "Етернітатей", де прилагоджено для гостей столи з їдою і напитками. Коли покріпилися, музика заграла "Гору" патріотичної злуки (танець). Всьо, що горіло пристрастю любови, скріпленої вином пішло в танець. Більша часть піхотної репрезентації якось несміло й апатично приглядалася цьому.

Придивлюючися цій кумедній церемонії, насунулося мимовільно питання: що за чудо заставило 4,000-ну товпу зі всіх закутин Бесарабії оббивати пяти і їхати в Молдаву, щоб демонструвати свою "надмірну любов" для Румунії? Невже бесарабський нарід чується так задоволеним під пятою румунських бояр? — Ні одне, ні друге! Нарід тямить і тямитиме кровавy різню в Татар-Бунарі. Тямить замордования тисячів людей перед "добровільною злукою" в 1918 р. Невже затуманений і пригноблений румунською боярнею нарід демонструє з власної волі свою любов для Румунії? Ні! Румунська політична адміністрація штучно видоює любов. Згори розсилаються циркулярі з приказом до громадських канцелярій. А відсіля гайдуки і жандарми "припрошують" і згромаджують демонстрантів любови.

Коли є деякі щирі любовники, так це ті, що через свій лякейський патріотизм наділені уділами аграрної реформи і посадами. А справдішний народ Бесарабії й Буковини тужить за вільним подихом вільного життя, що віє зі Сходу з-за Дністра. Тій вільній державі за Дністром він виявить колись свою дійсну добровільну любов.

Е. Михальчук.

НА ШПАЛЬТАХ ҐАЗЕТ.

Шептицький викинув з богослужника слово "православних".

Польська газета "Курієр Ілюстровани", ч. 102, пише, що в Галичині ширіться православіє. Польсько-шляхетський уряд дав свому вірному служальцеві, православному митрополитові Діонізієві, свою апробату на ширення православія, яке стало на службу польській шляхті.

"Курієр" каже, що для селян це ріжниці не робить і вони легко замінюють греко-католицького попа православним.

Щоб рятувати справу, митрополит Шептицький приказав викинути слово "православних" з молитви, коли піп несе чашу із захристії і співає перед царськими вратами: "і всіх вас **православних** христіян да помянет Господь Бог в царстві своїм" — замінивши **"православних"** словом **"правовірних"**.

Так само там, де колись піп говорив "за всіх **православних** христіян господу помолимся", Шептицький наказав співати — "за всіх **правовіріних** христіян господу помолимся".

Ґазета пише, що між попами, греко-католицькими і православними, з густа приходить до боротьби, яка нічого спільного не має з "господу помолимся", а скорше з "подай господи".

Виборча "фільософія" на "кресах".

Польська газета-тижневник, "Всхуд", що виходить в Рівному на Волині, містить цікавий діяльог на виборчу тему. Подаємо його за львівським "Ділом":

— "Пане старосто, ви світло вивязалися з виборів.

— Так бачите, але було би ще краще, коли-б не галабурдники, що вже не дозволять собі виступати про нас.

— Але ви багато Українців (з "одинки" — ліста пілсудчиків) перепхали до сойму, таж вони будуть робити авантуру.

Будьте спокійні, той Богуславський — то не Українець — ви читали його брошуру про 300-ліття Романових?

— А так, то порядний чоловік.

— А чому викреслили Гермашевського і вставили Волошиновського, що перейшов на посла?

— Бачите, Гермашевський трохи за червоний, а Волошиновський то що іншого, він має свояків у міністерстві. Його вставили, а того викреслили в наслідок депеші з Варшави, те все робилося з Варшави.

— А так, то маєте рацію, тепер не можна жартувати і слухати тутешньої розполітикованої опінії.

— Я чув, що буде диктатура?

— Пане, інакше не може бути!

— То значить, що сойм буде розігнаний.

— Можливо — розпишуть нові вибори, щоби мати абсолютну більшість.

— Старайтеся перейти до слідуючого сойму. Найлекше перейти до сойму, будучи редактором якої газети.

— Так, але газети урядової, нпр. "Пшегльонд-у Волинск-ого" або "Народнього Вістника", бо ті всі незалежні редактори, то нічого не зроблять.

— Пане, але той "Вістник", то "українська газета".

— Ну так, але бачите видається й за польські гроші".

Так то шляхтичі розмовляють про останні польські вибори й про їх наслідки і в цих розмовах показують, як відбувалися вибори до сойму.

Ґазетяр.

ЩЕ Й ТАКЕ БУВАЄ.

(Скалки життя.)

"Місис" Майчиха прибігла задихана до своєї сусідки "місис" Гаррихи.

— Ви чули, місис?

— Та що місис?

— Кейдин чоловік вже небіщик.

— Помер?... Як, коли?

— Цеї ночі. Хай преч кажеться, кров його залляла.

— Свят, свят, свят! — перехрестилася вражена "місис" Гарриха.

— От яка доля бідного робітника. Ще вчера робив із моїм на "ярді", а сьогодня вже й небіщик.

— І не хорував?

— Він, місис, вже давненько жалівся перед моїм, що дуже болять його плечі та груди і що кровю плює.

— І робив, бідака — похитала головою "місис" Гарриха.

— Бо боявся, щоби не "злейдофували" його, як покине на якийсь час роботу та почне лічитися так, як лікар поручив.

— Але що та бідна Кейда робитиме з тим дрібязгом? — І рясні сльози покотилися по поморщеному лиці "місис" Гаррихи.

— Та ще й сама нездорова. від коли мала те пяте — докинула журливо "місис" Майчиха. — Але що робити. Бог знає, що робить. Хай деіться його свята воля.

— Що добре, то панбіг до себе забірає. Я не знаю, чи є де ліпший чоловік, як був небіщик. Сам бідний був, але як бачив другого в нужді — то від уст собі відіймив, а поміг. Коло нас була така біда, як мій був без рбооти, що не було що в рот вложити. Грошей ніхто не хотів позичити, бо ми не мали "проперті", а він як довідався, то сам прийшов до нас і не боявся позичити пядесятку. Ми почали йому дякувати, а він каже: "Ту немає за що дякувати, бо це найбільший обовязок робітника — помочи другому робітникові в нужді. Ніхто нам не поможе, як ми самі собі не будемо помагати". Дуже щирий був небіщик, дай йому, боже, царство небесне..

— А я, місис, переконалася, що й вона дуже добра жінка. Знаєте, ніхто з сусідів і не навернувся до нашої хати, як ми з цілим домом хорували на "флю", а вона кожного вечера відвідувала нас. І в печі запалила, і порядки поробила, і обходила нас як рідна мама.

Ще довго оповідали сбої обі "місис" про людяність, добросердечність і щирість Сема й Кейди. Проливали сльози за небіщиком і над нещасною долею його жінки та діток, стогнали, шльохали, ахкали й охкали та урочисто пирікали помагати у всім бідній вдовиці і сиротятам. Вони й не счулися як минуло три години і Ґаррі вернув з роботи.

— Така то доля нашого брата, робітника. Один вмірає голодовою смертю через безробіття, а инший йде передчасно в могилу через надмірну працю або через нещасливий випадок при роботі — були його перші слова.

— Коли підете до мерця, містер Ґаррі? — звернулася до нього заплакана "місис" Майчиха.

— Я й зараз пішов-би, та якось ніяково — законфузився він.

— Чому ніяково? — здивувалася "місис" Гарриха, втираючи сльози.

— Бо він був більшовиком і похорон буде без "ксьондза".

— Як? Більшовиком? — вскрикнули обі разом.

— Так, він вже давно старався з'організувати в нас більшовицьке робітниче товариство та й агітував поміж робітниками. Я тільки раз почув, як він говорив та відразу пізнав, куди стежка в горох і від тоді вже уникав його.

— Що він казав? — запитали цікаво.

— Таке, що й говорити соромно та гріховно.

— Та преці — напирала його жінка.

— Каже: треба позбутися панів і попів, а тоді буде добре жити робітникам.

— Він і в бога не вірив? — перебила "місис" Майчиха.

— Звісно, що ні. Казав, що бог і релігія — це пансько-попівські видумки, якими вони удержують робітничу клясу в темноті й покорі, а небо і пекло видумали на те, щоби самі мали небо ось тут на землі.

— А таким добрим чоловіком здавався — чудувалася "місис" Гарриха.

— Має щастя Кейди, що вмер такий нехрист — додала друга "місис".

— Тай вона така сама, місис — промовив Ґаррі.

— Що ви кажете?

— Те, що чуєте. Вона говорила між жінками те саме, що він поміж робітниками.

— Не даром її ніколи в церкві не було. А я дурна думала, що вона через маленькі діти не може приходити на службу божу, а воно, бач, що?!

— За це, місис, її панбі вже покарав, бо він справедливий і строгий суддя. Чоловіка вже вхопило, а вона також незадовго здохне — запророкувала побожно "місис" Гарриха.

— А що ще по смерти буде — докинув й "містер".

— І не вір сьогодня "ксьондзам", що сатана і святого вдасть із себе, щоби лише затягати в свої сіти божі душі. Видавалися обоє такі добрі та людяні, і помагали і радили, що християнинові важко було догадатися, що в них чорт сидів.

— Ге-ге-ге, місис, я не дурний. Я зразу догадався, хто в нему сидить ще тоді, як він позичав мені пядесятку тай казав: "Памятай, Грицю, що ніхто нам не поможе, як ми самі собі не поможемо. Всі проти нас. Пани висисають з нас останні соки, а попи в імени свойого бога стараються розбивати стремління до єдности робітників цілого світа". Хай йому панбі не памятає того.

— І ви взяли гроші від такого?

— Мусів, місис, бо дуже круто було коло нас.

— Що правда — то не гріх. Ми тоді голодом примирали — потвердила його "місис".

— Мене аби хто й шибеницею страшив, то я не пішла-б на похорон до нього, а свойому ноги поламала-б як би пішов.

— Не бійтеся місис! Ваші Майк певно не підуть, бо вони й мені казали не йти.

— Го-го-го, я знаю, він ще в мене такий. Правда, і випити любить і мене деколи таки добре потрусить і всяко буває, але про бога й церкву таки не забуває. Я зараз "диворс" взяла-б... Та будьте здорові, а я ще перейду до своїх кумів і закажу їм також не йти на той більшовицький похорон. А ви, місис, незабудьте скочити до місис Джанихи, Фридихи і Семихи. Славайсу.

— Добре, місис, піду. Слава на віки.

Грущик.

Робітничо-фармерська преса є наймогутнішою зброєю в боротьбі робітництва й фармерства з капіталістичним визиском.